

BOORTMEERBEEK

3190

Gemeentebestuur Boortmeerbeek

adres: Pastorijsstraat 2, 3190 Boortmeerbeek
telefoon: 015/51 11 45
fax: 015/51 27 64
e-mail: info@boortmeerbeek.be
url: www.boortmeerbeek.be

Korte landschapsbeschrijving

Regio:	Groene Gordel - Dijleland
Deelgemeenten:	Boortmeerbeek, Hever
Oppervlakte:	18,64 km ²
Oppervlakteverdeling:	
– Landbouwgronden:	49,46%
– Bossen:	12,89%
– Bebouwde gronden:	35,23%
– Andere:	2,42%

De gemeente Boortmeerbeek wordt gekenmerkt door een sterk verstedelijkte kern, die wordt doorsneden door de Leuvensesteenweg (N26) en het kanaal van Leuven en Mechelen. Ten noorden en ten zuiden daarvan bevinden zich, respectievelijk nabij Hever en Schiplaken, meer landelijke (deel)gebieden van de gemeente.

Voor het landschap is verder nog de Dijlevallei aspectbepalend. De ankerplaats 'Dijlevallei tussen Mechelen en Rijmenam' is gelegen op grondgebied van de gemeenten Mechelen, Bonheiden en Boortmeerbeek. Het wordt begrensd door de bewoning van Mechelen in het westen, Bonheiden en Rijmenam in het noorden, Keerbergen in het oosten en Boortmeerbeek, Hever en Muizen in het zuiden. Het betreft een uitgestrekt, kleinschalig rivierlandschap langsheen beide oevers van de Dijle. De nog talrijk aanwezige relictten van het oorspronkelijk alluvium, geven dit rivierlandschap een bijzondere historische waarde. Een aanzienlijk deel van de vandaag nog voorkomende heggen en houtwallen kunnen worden teruggevonden op de historische kaarten uit de 18de eeuw en het kleinschalige karakter weerspiegelt de

3190

eeuwenoude functie als landbouwgebied van dit landschap. Van oudsher werden de natte gronden in dit gedeelte van de Dijlevaai gebruikt als graas- en hooiland. Men kan terecht stellen dat de perceelstructuur en topografie in een aanzienlijk deel van de ankerplaats historisch stabiel zijn gebleven.

De natuurwetenschappelijke waarde wordt in de eerste plaats bepaald door de geologische herkenbaarheid en het gaaf gebleven microreliëf. De geleidelijke overgang van alluviale en zware kleigrond, over drassige veenbodems, naar droge zandgrond en van oeverwal materiaal en komgronden, tot plaatselijke zandopduikingen, heeft een grote vegetatiekundige diversiteit tot gevolg. De ouderdom van talrijke heggen en houtwallen resulteert in een hoge ecologische rijpheid van deze landschapselementen wat zich uit in de aanwezigheid van heel wat verschillende en soms zeldzame bomen en struiken. Langs de randen van de zandige opduikingen heeft men dan weer te maken met ecologisch interessante randsituatie. Ook vanuit faunistisch opzicht is dit landschap buitengewoon interessant. Vooral vogels maar ook zeker amfibieën en insecten vinden er hun uitverkoren biotoop. Dit gebied in de Dijlevaai bezit nog alle ingrediënten van het oorspronkelijke kleinschalige, oude rivierlandschap met dijken, afgesneden meanders, natte hooi- en grasweiden, broekbosjes, talrijke kleine landschapselementen die de geslotenheid benadrukken. Al deze kenmerken samen vormen een gevarieerd en schilderachtig geheel, waarin de Dijle met haar dijken en oude meanders, alsook de zijlopen zoals de Molenbeek, de Boeimeerbeek, de Hollakenbeek en de Leibeek belangrijke ruimtelijk-structurende elementen zijn. De esthetische waarde van deze ankerplaats wordt dan ook bepaald door de afwisseling in structuur en begroeiing, aangevuld met heel wat bouwkundig erfgoed. Een steeds toenemende recreatiedruk -die zich landschappelijk uit onder vorm van visvijvers en maneges, alsook verspreid voorkomende atypische bebouwing vormen echter een bedreiging voor het behoud van dit typische en zeer waardevolle landschap.

Belangrijke habitats en landschapstructuren

(Deels gewijzigd naar: De Saeger, S., Delafaille, S., Heirman, J. & Paelinckx, D., 2000. BWK; versie 2, kaartblad 23. Instituut voor Natuurbehoud. Brussel.)

Het valleigebied van de Beneden-Dijle bestaat uit beek- en rivier valleien met een gesloten karakter, afgewisseld met weiden, houtkanten en bossen. Het valleigebied van de Beneden-Dijle kan in twee gebieden opgedeeld worden: Zuureusel-Pikhakendonk, ten westen van de Rijmenamsebaan, en de vallei van de Leibeek, ten oosten van de Rijmenamsebaan. In de noordelijke valleizone tegen Rijmenam bevindt zich het natuurgebied Zuureusel-Pikhakendonk. Het is een kleinschalig traditioneel cultuurlandschap met hooi- en weilanden. Kenmerkend zijn de reliëfwijzigingen: donken en depressies. Het gebied bestaat voornamelijk uit (vochtige) graslanden langs de Dijle. De graslanden zijn overwegend soortenrijk en vrijwel in het gehele gebied komt een uitzonderlijke rijkdom aan landschapselementen voor: bomenrijen, solitaire bomen en hagen. De meeste percelen zijn omzoomd met fraaie soortenrijke houtwallen. Alle beken in dit gebied meanderen vrij doorheen de vallei en hebben een typische oeverwalstructuur. Verschillende zeer oude meanders zijn er aanwezig. Zuidelijk gaan de vochtige graslanden vrij plots over in de zandige 'donk'. Tegen de dorpskom van Hever gaat de donk terug over in laaggelegen natte gronden met een strook alluviaal moerasbos. Verder komen nog alluviale elzenbosjes voor westen van Ravenstein.

Het valleigebied van de Leibeek bestaat voornamelijk uit populierenbestanden (met her en der relict van meer natuurlijk zuur eikenbos) met verspreide, al dan niet verruigde graslandcomplexen. Een aantal graslanden (volledig oostelijk) is omzoomd met knotwilgen. Vervolgens komen nog waardevolle poelen en grachten voor ten zuiden van Schonenberghoeve.

Het kasteel van Schiplaken is bijzonder fraai gelegen. Onder de eikendreef palend aan de kasteelgracht groeien overvloedig Schaduwgras, Wijfjesvaren, IJle zegge en Drienerfmuur. Vooral in de omgeving van het kasteel van Schiplaken werd veel naaldhout (Grove den, Gewone douglasspar, Fijnspar) aangeplant, vaak in oud bos (oostelijk gedeelte), soms ook op akkers. Ook deze laatste aanplanten zijn de pionierfase voorbij en hebben meestal reeds enig boskarakter. In de gemiddeld iets vochtigere

en voedselrijkere percelen ten zuidoosten van kasteel Schiplaken staat ook veel hoogstammig loofhout (o.a. Zomereik, Amerikaanse eik, Beuk, populier). Toch maken deze bestanden een vrij kunstmatig indruk en is de kruidlaag slecht ontwikkeld.

Verspreid over het grondgebied van de gemeente komen nog enkele waardevolle natuurkernen voor zoals te Goorveld. Hier ligt een zeer nat doorgreppeld moerasbos. Het is vrijwel ondoordringbaar. Er komen een aantal bestanden met dominantie van Zwarte els voor, en het werd deels beplant met populier.

Kleine landschapselementen die kenmerkend zijn voor Boortmeerbeek zijn de dreven, solitaire bomen, knotbomen, poelen en bosjes. Ze maken allen deel uit van de ecologische infrastructuur van de gemeente en zijn belangrijk voor de natuur. De meeste kleine landschapselementen situeren zich in de Dijle- en Leibeekvallei. Het gebied Zurreusel-Pikhakendonk omvat een uitzonderlijke rijkdom aan landschapselementen. Het gaat om bomenrijen, heggen, solitaire bomen, broekbosjes, natte weilanden en poelen. De donken met hun microreliëf en bodemkundige variatie (geleidelijke overgang van zware kleigrond, over drassige veenbodems naar droge zandgronden) zijn dikwijls rijk aan Kleine Landschapselementen (KLE's). Het aanbod aan kleine landschapselementen is elders zeer schraal in de gemeente. Uitzondering vormt een zone rond de Gottendijsdreef (Schiplaken) met een aantal bomenrijen, weilanden en hagen en een zone rond het nonnenveld (Heiken) en de omgeving van de Leibeek in de Dijlevallei.

Het gebied in het westen van de gemeente kan als één grote heuvelrug gezien worden, vertrekkende aan de Molenbeek, met zijn natte percelen, tot boven op de helling, die vooral bebost is. Langs de Molenbeek zijn typische alluviale bostypes terug te vinden met een zeer rijke voorjaarsflora: Wrangwortel, Vingerhelmbloem, Witte rapunzel en een dicht tapijt van Daslook. De Steenput herbergt de zeer zeldzame Stijve naaldvaren. In de naastliggende natte weilanden zijn soorten van de grote zeggenvegetatie aanwezig. De bossen werden gekarteerd als beukenbossen met lokaal bronvegetaties.

In het zuiden van de gemeente ligt het reservaat "De Duling", gelegen langs de Rulroheidebeek, een uitloper van het Hallerbos. Naast de grote Pluimzeggebulten vallen Waterdrieblad, Moerasstrepzaad en Karwijselie op.

3190

3190

4

